

גנזי המלך

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת **ארבע כנפות** 192

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"וַאֲתָה תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זַיִת זָךְ כְּתִית לִמְאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד"

על שלשה דברים מפקח משה רבנו
מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

כלל אל האור הנמצא בהם וכשם שיתכן ואדם אוכל זיתים ומברך עליהם ברכות הנהנין ועדין לא טעם כלל מן הטוב האמיתי שהוא השמן הנמצא בגוף הזית, כן יתכן ועושה מצוות ולומד תורה ואין זה אלא כאכילת הזית ללא טעימת השמן שהוא האור האמיתי.

לעומת זאת חלק הרע הנמצא בנו, הרי הוא גלוי לעין כל ואין דרוש שום מאמץ להוציא אלא פורץ ויוצא מאליו וכמ"ש: **"וְכָל יֶצֶר מַחְשֶׁבֶת לְבוֹ רַק רַע כָּל הַיּוֹם"** (בראשית ו).

רבה העבודה המוטלת עלינו, כי נדרשים אנו ליגיעה מרובה כדי להוציא את כחות הטוב הנמצאים בנו וכדי לחסום מכחות הרשע לשלוט בנו ולהנהיגנו.

איתא במדרש (קהלת רבה א ב): **"ר' שמואל בר רבי יצחק מתני לה בשם רשב"א: "שבעה הכלים שאמר קהלת כנגד שבעה עולמות שאדם רואה".** שבעה עולמות עובר האדם בחייו וכל

המשך בעמ' 2 <<<

"וַאֲתָה תִצְוֶה" הה"ד **"זֵית רִעְנָן יִפֶּה פְּרֵי תֶאֶר קְרֵא ה' שֶׁמֶךְ"** (ירמיה יא) וכי לא נקראו ישראל אלא כזית הזה בלבד? והלא בכל מיני אילנות נאים ומשובחים נקראו ישראל, כגפן ותאנה כתמר כארז... אלא, מה הזית הזה עד שהוא באילנו מגרגרין אותו ואח"כ מורידים אותו מן הזית ונחבט ומשחובטין אותו מעלין אותו לגת ונותנין אותו במטחן ואח"כ טוחנין אותו ואח"כ מקיפין אותו

בחבלים ומביאין אבנים ואח"כ נותנין את שומנו, כך ישראל באין עובדי כוכבים וחובטין אותם ואח"כ עושים תשובה והקב"ה עונה להם' (שמו"ר לו א).

דברי חז"ל אלו הם אות ומופת ללמוד המוסר, כי מצב כלל ישראל דומה למציאות הזית שטמון בתוכו **"שֶׁמֶן זַיִת יָךְ"**, אמנם אין הזית נותן שמנו בנקל אלא דרושה עבודה רבה ומיגעת כדי להוציא

את השמן הנמצא בתוכו וכאשר לא יטרח ויתיגע בכל העבודות הללו יהיה הזית פרי חמוץ ומר, כן מצב כלל ישראל ומצבו של כל יחיד ויחיד, כל שלא יתיגע לעקור את הרע ולהוציא את חלק הטוב שבו, יתכן שיחיה חיים שלמים וארוכים ולא יכירו כלל במציאות השמן הטמון בו.

ואין הדברים אמורים רק בפשוטי עם, אלא, אף בקרב לומדי התורה, יתכן שכל חיים יחיו רק עם מציאות הזית ולא יגשו

"וְאַתָּה תִצְוֶה אֶת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ כְּתִית לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד"

תקופה היא עולם מלא ודרוש יגיעה רבה כדי להתגבר על המכשולים המיוחדים לתקופה זו, 'בן שנה דומה למלך נתון באיספקרפסטי והכל מחבקין ומנשקין אותו'. תקופה זו כאשר התינוק מוטל בעריסה והכל דואגין וטורחין עבורו, מחבקין ומנשקין אותו כשם שמכבדין את המלך הוא עולם מלא וחיבים אנו להתמודד עם עולם זה וכל הגאווה הנמצאת בנו נובעת מאותו עולם שבו כולם מכבדים אותו. וע"ז אמר שלמה המע"ה, שהאי עולם נחשב לעולם ההבל וכל שלא יתיגע לעקור את הדברים הנגרמים מאותה תקופה, לא יוכל להתגבר על כחותיו ומדותיו. 'בן שנים ושלוש דומה לחזיר שפושט ידיו בכיבין. בן עשר שנה קופץ כגדי' תכונות אלו נמצאות אף בנו וחיבים אנו להתמודד עמם.

'בן עשרים כסוס נהים משפר גרמיה ובעי אתתא. נשא אשה הרי הוא כחמור. הוליד בנים מעיז פניו ככלב להביא לחם ומזונות. הזקין הרי הוא כקוף' ובכל אותן התקופות דומה בעיניו כאילו ואין לפניו אלא אותו עולם ומבלעדי זאת אין כלום ודומה כאילו שמלבד הזית וטעמו אין בו כלום ואינו מרגיש כלל במציאות השמן הנמצאת בגוף הזית.

עלינו להתמודד עם תחושה זו כאשר נתבונן למפרע על התקופה החולפת בחייו וכשם שהגדול המביט אל מעשי הקטנים המשחקים בכיבין, או אל הנער הקופץ ומשחק כגדי בודאי בז לזה ונראה בעיניו כאילו שטות גמורה היא, כמו כן חיבים אנו לראות את תקופת הבהרות והנשואין וע"ז אמר 'קהלת' שכל התקופות והעולמות אינן אלא: "הַבֵּל הַבָּלִים" והוצרך לומר ז' פעמים הבל מפני שכל תקופה היא עולם מלא ונסיונותיו עמו.

והיינו דכתב הרמח"ל ('מסילת ישרים' ה): 'אם הבורא לא ברא למכה זו, אלא רפואה זו, אי אפשר בשום פנים שירפא האדם מזאת המכה בלתי זאת הרפואה. ומי שיחשבו להנצל זולתה, אינו אלא טועה ויראה טעותו לבסוף כשימות בחטאו. כי הנה היצר הרע באמת חזק הוא באדם מאד ומבלי ידיעתו של האדם הולך הוא ומתגבר בו ושולט עליו'.

ללא יגיעה נמצא האדם בדוגמת הזית שאינו יודע ואינו מבין שלא נגע כלל בהאמת. וכן כאשר אינו טורח בעבודתו

הרוחנית ואינו נוטל את האמצעים הראויים, הרי החושך מתגבר עליו ואינו מהרהר כלל שיש דרכים אחרות ומצבים שונים שבהם נמצאת האמת וממילא כחותיו ומדותיו הרעים שולטים בו באין הפוגה, נמצא שעבודת המוסר הכרחית לנו לגלות את האמת ולהוציא את האור הנמצא בקרבנו.

הנה מתקרבים אנו לימי הפורים הבעל"ט ויתכן שיעברו עליו הפורים ויקרא את המגילה ויקיים מצות משלוח מנות ומתנות לאביונים, אבל את האור האמיתי הנמצא במגילה לא יראה ולא יבין ורק ע"י עמל יזכה להגיע אל האמת וכנאמר אדם לעמל יולד (אור יחזקאל ח"ה)

"וְאַתָּה תִּקְרַב אֵלֶיךָ אֶת אֶהָרֹן אֲחִיךָ וְאֶת בְּנָיֶיךָ אִתּוֹ מִתּוֹךְ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל" (כח א)

בשלושה דברים יש הדגשה מיוחדת שמשוה רבנו ע"ה יעשה אותם בעצמו או יפקח עליהם. ובשנים מהם נאמרה הדגשה נוספת "אלֶיךָ" - וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ שֶׁמֶן זֵית זָךְ. "תִּקְרַב אֵלֶיךָ" (במינוי כהן גדול), במקום שנאמר בכל מלאכות המשכן: "וַעֲשִׂתָּהּ או "תַּעֲשֶׂה" או "וַעֲשׂוּ" ומה נשתנה?

ונראה כי ג' הדברים האלה; **שמן למאור**, מינוי כהן גדול ובגדי כהונה, צריכים השראה ופקוח אישי של גדול האומה ונביאו.

כי **"שֶׁמֶן... לְמָאֹר לְהַעֲלֹת נֵר תָּמִיד"**, שהכונה היא לנר המערבי המסמל את אור התורה, הוא צריך להיות זך, נקי מכל פניות ותערובות של חול ושל חכמות אחרות ואור זה של תורה צריך להיות חתום כחותמו של כהן גדול, משה רבנו ע"ה והבאים אחריו גדולי התורה והיראה, לכן בא על זה הצווי וההדגשה של **"וְאַתָּה תִצְוֶה... וַיִּקְחוּ אֵלֶיךָ"** שהשמן והאורה זה יהיה תחת הבקורת שלך מזוקק שבעתים, תורה טהורה ונקיה מכל פסול וכונות זרות.

הדבר השני; **מינוי כהנים גדולים** צריך להיות על ירך ורק אתה תקריב ותמנה אותו להיות מנהיגו הרוחני של עם ישראל, הכהן הגדול הבא אל קדש הקדשים בית ה', הנושא עליו את כתר

הכהונה ועבודת ה' ואשר עליו הוטל התפקיד של **"יורו משפטיה ליעקב ותורתה לישראל ישימו קטורה באפך וכליל על מזבחתך"** (דברים לג). וראה מה עלה לנו בתקופת בית שני, כאשר נתמנו כהנים גדולים למאות, בלתי הגונים, לא על ידי משה רבנו והבאים אחריו חכמי ישראל אלא על ידי המלכות.

ולדורות נאמרו הדברים, שכהני הדת רבני ישראל צריכים להתמנות ע"י חכמי התורה ויראי ה' ואוי לנו שהגענו לכהנים ורבנים מחללי שבת וכל קדש, הנושאים את שם ה' לשוא ומשחיתים כל חלקה טובה בישראל ומבדילים בין ישראל לאביהם שבשמים, כאמור **"וְלֹא יֵרָאֶה כָּךְ עֲרוֹת דָּבָר וְשֵׁב מֵאַחֲרֶיהָ"**.

והדבר השלישי; **בגדי כהונה** שמכפרין על ישראל כקרבנות ואמרו חז"ל: **"אֵת בְּגָדֵי הַשָּׂרָד לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ"** 'אלמלא בגדי כהונה, לא נשתירו משונאיהם של ישראל שריד ופליט' (יומא עב:). והנה ענין בגדי כהונה הוא למעלה מהשגתנו ויש בהם סודות גדולים איך להכניס כונות קדושות ונעלות בהם, עד אשר הכהן מתקדש ומתעלה בהם כדי לשרת בקדש ובלעדס הוא מחוסר בגדים וחיוב מיתה ופוסל העבודה, בזמן שבגדיהם עליהם, כהונתן עליהם, אין בגדיהן עליהן, אין כהונתן עליהן, אלא הרי הם כזרים. ונאמר: **"וְהָיָה תִּקְרַב יוֹמָת"** (סנהדרין ג רמב"ס י מהלכות 'כלי המקדש').

ודבר זה להכניס קדושה בבגדי כהונה צריך למוד, **"וְאַתָּה תְּדַבֵּר אֵל כָּל חַכְמֵי לֵב אֲשֶׁר מְלֵאתִיו רוּחַ חֵקְמָה"** לגלות לחכמי לב האלה את הסודות והכונות הקדושות לקדש את הבגדים ואנו בעינינו אין לנו מושג מזה, אבל גם אנו צריכים למוד על קדושת הבגדים בגדי חול שלנו, שלכל הפחות יכסו בשר ערוה ולא יראה בנו ערות דבר הגורם ל"שב מאחריה" והמסלקת את השכינה מישראל.

השכינה מתהלכת בתוכנו להצילנו ולתת אויבנו לפנינו ואנו בדורנו נעשינו למחוסרי בגדים במוכן הפשוט ביותר, ערומים נותרנו וזרים לאלקיננו ואין השכינה שרויה בתוכנו, הרחמן ישיב לנו את עבודת בית המקדש, כהנים בעבודתם לזים על דוכנם וישראל במעמדם הרוחני והטהור ואז יקויים בנו: **"וְשִׁכַּנְתִּי בְּתוֹכְם"** בתוך כל אחד ואחד אכ"ר. (למען אחי ורעי) ■

עלי הגיון

"וּמִשְׁחַת אֶתֶם"

מה ניתן ללמוד מפסוק זה על דין ירושה ברבנות?

בהלכות 'מקדש' (ד כ) אומר במפורש: כי 'כשימות מלך או כהן גדול או אחד משאר ממונים, מעמידין בנו תחתיו או הראוי ליורשו וכל הראוי לנחלה קודם לשררות המת' וכך פוסק הרמב"ם גם בהלכות 'מלכים'. אבל, יוצא מן הכלל הוא כהן משוח מלחמה שעליו נאמר במסכת 'יומא' (עב: עג.): 'יכול יהא בנו של משוח מלחמה משמש תחתיו, כדרך שבנו של כהן גדול משמש תחתיו? תלמוד לומר: "שְׂבַעַת יָמִים יִלְבָּשׁ הַכֹּהֵן תַּחְתָּיו מִבְּנָיו אֲשֶׁר יָבֵא אֵל אֹהֶל מוֹעֵד לְשֵׁרֵת בְּקֹדֶשׁ" (שמות כט) מי שראוי לְבֹא אֶל אֹהֶל מוֹעֵד'. "אצל כהן משוח מלחמה המיניו לא עובר בירושה לבנים ואף רב" אמר ה'חפץ חיים' "הוא מבחינת משוח מלחמה. עליו לנהל מלחמה עקבית ובלתי פוסקת לקיום היהדות. לדבר זה דרושים הרבה מרץ ואומץ לב ולכן דין ירושה אינו תופס כאן". ■

מעשה דומה אירע בבית הדין של ה'חפץ חיים'. בעיר אחת נפטר הרב ופרצה מחלוקת גדולה סביב כס הרבנות. בן הרב, הסתמך על טענת ה'חזקה', אף על פי שלא היה ראוי למשרה ופרנסי העיר החליטו לשים את ההכרעה לפני ה'חפץ חיים'. אמר ה'חפץ חיים': כי אמנם נכון הוא הדבר שקיים דין חזקה והרמב"ם

אל בית הדין בעיר קוטנא באו שני בניו של רב ידוע לדין תורה, אחרי שלא הצליחו להגיע ביניהם לכלל הבנה מי ירש את אביהם בכס הרבנות. לאחר ששמעו את טענותיהם פסק רבי יהושע מקוטנא, שעמד בראש בית הדין שקדושתו של האב והיותו ראוי להנהיג בתורה אינה עושה גם את הבנים לראויים ובכל מקרה הם צריכים 'משיחה' מיוחדת להיות בעצמם ראויים. הוא ביסס זאת על הפסוק בפרשתנו: "וְהִלַּבְשָׁתָּ אֶתֶם אֶת אֶהָרֶן אֲחִיהָ וְאֶת בְּנָיו אֶתְּוּ וּמִשְׁחַת אֶתֶם וּמְלֵאֲתָ אֶת יָדָם וְקִדְשָׁתָּ אֶתֶם וְכֹהֲנֵי לִי". לכאורה, לשם מה היו צריכים למשוח את בני אהרן, הלא אביהם, אהרן, נמשח וממילא גם בניו קדושים? אלא שמכאן אנו רואים שלא די בקדושתו של האב, היא אינה עוברת בירושה וכדי להמשיך את 'כהונתו' גם הבנים צריכים להיות ראויים ולהמשח.

מרבית בשמחות

פורים קטן

באלו מדיני פורים חיבים גם בפורים קטן ובאלו לא?

סופר' תולה זאת בחיוב מהתורה, כלומר: גם רבוי הסעודה הוא, בדרך עקיפין, מן התורה. הסמ"ק סבור: שאפילו היהודים הגרים בערים המוקפות חומה נוהגים מעט שמחה ומשתה ביום י"ד ואילו ה'משנה ברורה' אומר שאפילו בט"ו אדר א' אין הם צריכים לנהוג מדיני שושן פורים.

ולמאי נפקא מינה? השנה, יש לכך נפקות הלכתית. ביום ט"ו באדר א', עומד להתרחש בחלק גדול מהעולם וגם אצלנו 'לקוי לבנה'. בדרך כלל אין בו סימן טוב לישראל, המונים על פי הלכנה ורבים מבני העליה היו מתענים ביום של 'לקוי לבנה'. אם נאמר שיום ט"ו באדר א' נוהגים בו מעט מדיני שושן פורים, הרי שאסור להתענות בו ויום של משתה ושמחה לא יתכן שיביא בכנפיו בשורות שאינן טובות. ■

הרמ"א הכותב: 'וטוב לב - שאין לבו רע להנות אחרים' שכוונתו שלא יתכן שהאדם יהיה מחויב במשתה ובשמחה לעצמו ולא ידאג גם לאחרים ועל סמך זה אומרים שחיבים גם ב'משלוח מנות'. ב'פורים קטן' אסור להתענות וה'חתם

יום רביעי הקרוב, י"ד באדר א', הוא 'פורים קטן'. גדולי ההלכה בכל הדורות הבהירו כי לולא הענין לצרף גאולה לגאולה, את גאולת היהודים בימי הפורים, לגאולת ישראל ממצרים שבימי ניסן, היינו עושים את ימי הפורים בשנה מעוברת באדר א' ולא באדר ב' ועתה למרות שקבעו אותם לאדר ב' יש לנהוג ב"ד באדר א' מקצת מהלכות פורים.

הכל מודים שראוי להרבות בו בסעודה בשמחה ובמשתה, אם כי בליל פורים קטן אין ענין להרבות בהם. במקרא מגילה בודאי לא חיבים וגם במתנות לאביונים הקשורות למגילה שכן נאמר: 'שעיניהם של העניים נשואות למקרא מגילה' (מגילה ד:). ולענין משלוח מנות, נחלקו. רוב הפוסקים אומרים שאין חיוב לשלוח מנות, אבל יש מהם שהסבירו את דברי

"ועשון סלת"

"עשון סלת" הם עשרת הדברות שהוציא הקב"ה כאדם המוציא סלת מן הקמח

של האפור; חלקו כאן וחלקו שם.

"ירקיקי מצות משחים בשמן" (כט ב)

כתב רבינו אפרים ז"ל: רמז הדבר לחרבן הבית שתיבת **"ירקיקי"** עולה בגימטריא - ארבע מאות ועשרים, כמנין השנים של בית המקדש השני. וטעם חורבנו היה עבור שנאת חנם שהיה ביניהם, על זה אמר **"מצות ירקיקי"** בלבד בעבור מצות ומריבות שהיו ביניהם. **"משחים בשמן"** היינו: שהיו דבריהם משוחים בשמן ואף שהיו מדברים נוח כשמן, אבל לבם לא היה עמם, אלא היה לבם מלא און ומרמה. וכמו שאמר הכתוב בתהילים: **"דכו דכרו משמן והמה פתחות"** (תהילים נה). ואמר ירמיה (ט) הנביא: **"בפיו שלום את רעהו ידבר ובקרבו ישם ארבו"**.

"ועשון סלת" (כט מ)

כתב רבינו אפרים ז"ל: **"עשון סלת"** בא לרמז על עשרת הדברות שהוציא הקב"ה כאדם המוציא סלת מן הקמח, לפי שכל התורה כולה כלולה בעשרת הדברות. ורמז נאה על כך שהאות הראשונה בתורה היא **"ת"** של התיבה **"בְּרֵאשִׁית"** האות האחרונה בתורה היא **"למ"ד"** של התיבה **"וישך אל"**, האות הראשונה בנביא יהושע היא **"ו"** של התיבה **"וַיִּהְיֶה"** והאות האחרונה בדברי הימים היא **"ל"** של התיבה **"ויצעל"**, שהם עולים יחד לצרוף התיבה **"בלול"**. כל העוסק בתורה לשמה אינו צריך קרבן, כי התורה מכפרת וכמו שמצינו בבני עלי שאמר בהם הכתוב (שמואל א ג) **"אם יתכפר עון בית עלי בנזבח ובמנחה"** ואחז"ל: **"בנזבח ובמנחה"** אינו מתכפר אבל מתכפר בתורה ובגמילות חסדים (ר"ה יח.). הוסיף על כך רבינו אפרים: שמזבח הקטורת **"אמה ארפו ואמה רחבו"** וכל אמה היא בת ו' טפחים, כנגד ששה סדרי משנה, שהלמוד בהם הוא עיקר הכפרה. ■

הלמוד לברכת הרעמים, או שמא העוסק במצוה פטור מן המצוה? התפלא רבינו על שאלתו ושאלו: "הלא אם עדין לא התחלת ללמוד ודאי שהינך חייב לברך את ברכת הרעם ואם התחלת ללמוד איך שמעת בכלל את הרעם?" כל כך היה שקוע בלמוד בכל רמ"ח אבריו ושס"ה גידיו עד שהיה פשוט אצלו שלא שייך לשמוע אפילו רעם באמצע הלמוד, זהו גוף המלא כולו ברוח חכמת התורה הקדושה.

וכל כך היה מלא בחכמת התורה, עד שהרגיש שהיא חיותו והיה שמח ומשתעשע בכל דבר חכמה נוסף שהיה מתווסף בו. ומסופר עליו שבזמן שיצא לאור חרושי הגאון רבי עקיבא איגר על מסכת 'חולין', מיהר לרוכשו וציוה שיביאו לפניו פרי חדש לברך עליו 'ברכת שהחינו' מתוך שמחה מרובה ובקש מן הסובבים אותו שישירו משהו לכבוד התורה וכך ישב עמם כשהספר מונח בחיקו והוא מחבקו ומנשקו, אשרי עין ראתה כהן השמח בשמחת התורה. וזהו שהקדים הכתוב: **"אתה תדבר אל כל חכמי לב"**, מהו **"חכמי לב"**? אלו שלבם נשא אותן בחכמה לפתוח לבם לקלוט את החכמה הם אלו הראויים להורקת מלוא הטנא חכמה מידיו של הקב"ה.

"ששה משמתם על האבן האחת" (כח ע)

בירושלמי במסכת 'סוטה' בפרק 'אלו נאמדין' מבואר: שבאבני האפור שמו של בנימין היה חלוק, ששתי האותיות הראשונות כלומר: **בנ** היו כתובים על האבן האחד ואילו המשך התיבה כלומר: **ימין** היה כתוב על האבן השניה. ודרשו כן מלשון הכתוב שנאמר: **"ששה משמתם"** כלומר: מקצת שמותם ולא כל שמותם על האבן האחת. וזהו מפני בנימין שהיה שמו חלוק על שתי אבני האפור. והוסיף על כך רבינו מאיר שמחה בספרו 'משך חכמה': **"ולזה אמר בברכות בנימין: 'ובנין כתפיו שכן'"** (דברים לג יב). כלומר: ששמו היה בשתי כתפותיו

פנינים לפרשה

"פתיית למאור" (כו כ)

דרשו חז"ל במסכת 'מנחות' (פו.): שהכתית בא למאור ולא למנחות. ושלא כנהוג העולם שאת המובחר והטוב מניח בשביל הסעודה ואילו השמן שאינו מובחר וטוב כ"כ מיועד עבור המאור. ביאר בזה בספר 'לב חיים': שיתכן שבא דבר זה להורות וללמדנו שהשמן שהוא למנורה המרמז על החכמה וכמו שאמרו חז"ל במסכת 'בבא בתרא' (כה:): **"הרוצה שיחכים ידרים ושיעשיר יצפין וסימניך - שלחן בצפון ומנורה בדרום"** הוא יהיה היותר חשוב ממה שצריך למנחות. כלומר: לצורך שלחן של האדם לאכילתו. וכמאמר החכם ששאלוהו: **"מפני מה חכמת יותר מחבריך?"** והשיב: **"מפני שהוצאתי על השמן (לנרות) יותר ממה שהוציאו חברי על היין"** (לסעודה).

"ועשו את בגדי אהרן לקדשו לכהנו לי" (כח ג)

כתב רבינו בחיי: 'ותמצא בפרשה זו שלש פעמים **"לקהנו לי"** והיה ראוי לומר: **"לקהנו לי"**? ושלשה ווי"ן הנוספין לרמז על י"ח כהנים גדולים ששמשו במקדש ראשון'.

"אשר מלאתיו רוח חכמה" (כח ג)

מהו **"מלאתיו רוח חכמה"**? כל גופם ונפשם היה מלא ב'**רוח חכמה**' ללא כל תוספת שהיא מענין אחר. דוגמא לכך ניתן ללמוד מהספור הבא שסיפר רבי ישראל גרבר תלמידו של מרן הגאון רבי ברוך בער ליבוביץ זצ"ל ראש ישיבת 'קמניץ', פעם שאלו תלמיד: **"מה דינו של השומע רעמים באמצע למודו, האם עליו להפסיק מן**

איסור ספיחין במאכל בהמה

מערכת 'חברותא'
מיוחדת ל'גנזי המלך'

שאלה: האם איסור ספיחין נאמר גם לגבי מאכל בהמה?

תשובה: כתב בספר שו"ת 'מנחת שלמה' תנינא (ב ג קכג) ד"ה לענין ספיחין: לענין ספיחין באוכלי בהמה, מבואר ב'שער המלך' (ריש הל' 'שמטה') דאליבא דרבי עקיבא האוסר ספיחין מן התורה, מכל מקום, רק באכילה הוא דאסור ולא בהנאה.

וממילא, פשוט הוא, דלא נוהג כלל איסור ספיחין באוכלי בהמה, שהרי אין כאן אלא איסור הנאה, בהאכלת הבהמה ולא נאסרה ההנאה מספיחין.

אולם, עדין יכולים לומר, דלדידן, שטעם האיסור הוא משום גזירת חכמים מחמת עוברי עבירה, שהיו זורעים בשביעית והיו אומרים שגדל מאליו, אפשר דאסור שפיר גם בהנאה ונוהג גם בכל דבר שרגילין רוב בני אדם לזורעו, בין אם הוא מאכל בהמה ובין הוא ממין הצובעין. כי אם רגילים לזורעו, שייך בו טעם האיסור. ומה שנסתפק

ה'ירושלמי' (שביעית ט ה) לענין תבן וקש אם נוהג בהם איסור ספיחין, ודאי מוכח מכאן שאסורים גם בהנאה, שהרי תבן וקש לא שייך בהו אכילה. ועיין בביאור 'משנה ראשונה' (שביעית ב י). אך אי אפשר להוכיח משם לגבי איסור ההנאה בספיחי שביעית באוכלי בהמה, כי שאני התם, דאדעתא דתבן לא רגילים כלל לזרוע ולכן מצינן לומר דלא שייך בהו גזירת ספיחין ועיי' במסכת 'תענית' (ו: תוד"ה עד). [ועיין 'מקדש דוד' (נט או"ג). שהוכיח מהתוס' דלא כ'שער המלך' הנ"ל.

אך מה שכתב שם: 'שאסור בהנאה אף לרבי עקיבא וק"ו לדידן' אין זה מוכרח, כי עדין י"ל איפכא, שרק לפי רבי עקיבא, דיליף מקרא, הוא דאסור, אבל לדידן, שהאיסור הוא רק גזירה משום עוברי

עבירה שלא יזרעו בסתר ויגידו שעלו מאליהם, יתכן דכדי שלא יזרעו די באיסור אכילה בלבד.

ולעומת זה, ממה שמסתפק ה'ירושלמי' לאיסור ג"כ לא מוכח, דשאני התם, שהתבן וקש נטפלין להעיקר שהוא מאכל אדם. אבל באוכלי בהמה ממש, אפשר דשרי.

והנה בגמרא (ב"ק קא:) מדברי רש"י שם משמע: שבמיני צובעין אין גזירת ספיחין.

וכיון שלא נזכר בפירוש דשייך גזירת ספיחין גם באוכלי בהמה, משמע שרק באוכלי אדם החשובין חוששין לעוברי עבירה שיזרעו בסתר, מה שאין כן באוכלי בהמה או מיני צובעין וכן בעלי הטבק וכדומה, לא חשדינן להו כולי האי.

ועיין גם ב'ירושלמי' שלהי מס' 'מעשרות' לענין כרכמין דפשתן ובחזו"א (סי' י אות יב) מש"כ בזה. על כל פנים, נראה שיש להקל בזה וגם ראיתי ב'אמונת יוסף' (קנג:): שכתב בפשיטות: דבאוכלי בהמה לא נוהג איסור ספיחין ואפילו להר"ש סיריליו שם דמשמע דבהא גופא מספקא ליה הירושלמי, מ"מ המסקנא דמותר. [ועיין מנח"ש א סי' נא אות יא]. ■

רמז

"וְאַתָּה תִּצְוֶה"

שמו של משה אינו מוזכר בפרשה אבל נרמז בה

של משה בפרשה. בכל פרשת 'תצוה' ישנם ק"א פסוקים. אם נקח את המלה **משה** בכתובה מלאה, **מ"ם**, שייך וה"א נצרך את מספריהם ונחסיר מהם את המלה משה, נקבל את המספר העולה **לק"א**, בדיוק כמספר פסוקי הפרשה. חסרונו של משה, ביום ז' באדר, רמוז אפוא, בפרשה בדרך זו. ■

וקלת חכם אפילו על תנאי באה ונתקיים בזה. אבל הגאון מוילנא תולה את היעדרות שמו של משה מהפרשה בעובדה שמדי שנה נקראת פרשה זו בשבוע שבו חל יום ז' באדר, יום הסתלקותו של משה רבנו והיעדרות שמו מהפרשה באה לרמוז על כך. ובכל זאת אומר הגר"א: מרומז שמו

פרשת 'תצוה' אינה פותחת, כמו רבות בספר 'שמות' בפסוק: **וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לְאמֹר** ולא עוד, אלא שבכל הפרשה שמו של משה אינו נזכר, דבר שלא מצאנו אותו בכל ספר 'שמות' ועד לסוף ספר 'במדבר'.

'בעל הטורים' אומר על כך: 'משום שאמר "מחני נא מספרך אשר פתבת"

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

בר מצוה בכותל ^{בטיה} אנו מארגנים אתם הזוגלים

- ✓ תפילה הגיגית עם הזמר משה גיאת ✓ סיור בירושלים
- ✓ ארוחת צהרים הגיגית ✓ צילום וידאו ותמונות

אנו עורכים
שבועות חזן-בר מצוה
עם הזמר משה גיאת
שבת שלא תשכח!
050-5367452

לפרטים והזמנות: 050-5367452 / 02-6288388
צפו באתר: WWW.BAR-MITZVAH.ORG

לפרסום בגנזי המלך
צלצל עכשיו
050-6500666

דרושים

לפרוייקט הארצי הנרחב
דרושים 86 מועמדים

- מחלקה להנבוי שפות ולקשרי חו"ל
- מתאים גם לתעסוקה משרדית מהבית
- אפשרות לקידום ניהולי (ל-20 מנהלים)

אפריקים: 050-8741575 / 26 מאי

חג פורים עם "אוצרות חיים" במלון ארבל' בטבריה

מיום חמישי עד מוצ"ש פרשת "צו"
(20-22.03.08 למינים)

- אוירה רוחנית גבוהה
- קריאת המגילה ברב עם משלוחי מנות
- סעודות עשירות
- מסיבת פורים
- הפתעות לילדים
- תחרות תחפושות ועוד...

בהשתתפות:
הרב ישראל נח ברגר שליט"א
הרב צביקה בן דוד שליט"א
הפייטן דוד שלמה שירה ועוד...

8 לילות פנסיון מלא זמרים ואמנים
תכנית עניפה לילדים
גלאט חלק משגיח צמוד שמיטה לחומרה

ההרשמה לחג פסח בעיצומה במלון 'גולדן טאוור' באשקלון

לפרטים "אוצרות חיים":
050-3131740 03-6880091

יעמדו על הברכה

להצלחת אהרון בן קרן בת שבע בישיבה והתחזקות בעבודת ה' לעילוי נשמת יצחק בן יהודה פורטנוי ז"ל	כל הישועות לנעמי בת עליה ולכל משפחת גבאי
מישל בת אלאונורה תזכה להיות אשת חיל	בנימין בן ג'ורג'יה רפואה שלמה בכל אבריו וגידיו
קלאודיו בן טראנה ברכה והצלחה בכל עסקיו	מארקו בן אלידה יזכה לעלות ארצה עם כל משפחתו
אווג'יניו בן אסתר ברכה והצלחה	פאבריציו בן ג'וליה לזיווג הגון
יצחק ג'ולייט ולאורה בני רחל ושון בן ג'ולייט ברכה והצלחה	שלום בן שרה ברכה והצלחה
מרקו בן מריסה רות ברכה והצלחה	צליל ומיתר בני אילנה ורועי בן צליל ברכה והצלחה
אסתר בת אנריקטה וגרשום בן שמואל בריאות איתנה	קרלו בן אסונטה יתחזק בתורה ובמצוות

דרושים

צלמי ועורכי וידאו מקצועיים להרצאותיו של הרב אמנון יצחק

נתן 050-5928210 (משעה 14:00-18:00)
חגי 050-7760588 (משעה 10:00-18:00) קר"ה לפקס: 03-6768855

חדש בארץ

מלווה מלכה

במוצאי שבת פרשת 'תזריע' כט' אדר ב' 08/אפר' 5 יערוך ארגון 'שופר'
את הראשון במפגשי 'מלווה מלכה' וסעודת דוד המלך ע"ה שיערכו ברחבי הארץ

עם הרב

אמנון יצחק

האירוע יתקיים באולמי היאופרה' המפוארים
שבפתח תקוה רח' שנקר 1 פינת רח' ז'בוטינסקי
(בכניסה לאזור התעשייה קרית אריה)

בתכנית:

- ✓ פנינים על פרשת השבוע ומוסר השכל
- ✓ מפגש בלתי אמצעי עם הרב
- ✓ סעודת מלווה מלכה ליד שלחנות ערוכים כיד המלך
- ✓ מיטב הזמרים והפייטנים וריקודי שמחה בליווי תזמורת
- ✓ הקרנות מפתיעות

מחיר ההשתתפות לזיכוי הרבים:

ל-200 המזמינים הראשונים 300 ש"ח לזוג
מחיר רגיל לזוג 400 ש"ח
מחיר רגיל ליחיד 250 ש"ח
בליל האירוע על בסיס מקום פנוי בלבד 300 ש"ח ליחיד

כרטיסים והרשמה ב'שופר' 03-6777779

* הישיבה נפרדת * כל מרכיבי הסעודה מוקפדים בהכשר הגר"מ לנדא
* המעוניינים לעשות מלווה מלכה עם הרב במתכונת זו בערים יפנו ל'שופר'

ים המלח "דניאל" ים המלח ★★★★★
 סופר דה-לקס
 המלון המפואר ברמה הגבוהה ביותר
 מיום ראשון ט' אדר ב' תשס"ח (16.3.08)
 ועד יום רביעי י"ב אדר ב' תשס"ח (19.3.08)
4 ימים (3 לילות) • באירוח חצי פנסיון
 בעז"ה הצלחנו לארגן נופש והבראה, טיולים ושמחה בים המלח עם השוכני הזמרים בעולם כולם במלון אחד לשמח את האורחים
גדול החזנים בעולם פנחס כהן יובל מייב
 גדול השירה והחזנים בעולם - ארה"ב
 גדול השירה והשירה האנדלוסית בעולם
 בהופעה מלאה צרפת - מרוקו
שיעורים והרצאות
 נעמה אוקר
 הזמרת
 הכניסה להופעות רק לאורחי המלון
יחן לשלם בחשבונות
 • ניתן לשלם מקדמה בהרשמה ויתרת התשלום בהגעה למלון
 • ספא, סאונה יבשה/רטובה, ג'קוזי, בריכת מי מלח, חמם טורקי, בריכת מים גועשים, בריכות מים מחוקקים, חדר כושר, באולינג, ג'יפים • מצדה + חיון אור-קולי • מרקטרוויים ומיולי מדבר
 • למעוניינים הכניסה לאתרים ולמחלקים בחופשת השלום בהנחה
 הנחה ב-10.00 בבוקר
 נרכת קפה • חה וקומקום
 מיני בר בכל חדר

אירוח "בחג השבועות" ובשבת
4 ימים (3 לילות ב"רימונים" בחרמון
 כפר נופש מלון "רימונים", חרמון נוף על כל העמק מדהים ביופיו ובנוף. חדרים וממוזגים.
 בעז"ה הננו להודיע בשמחה על אירוח נופש פיוטים והתחזקות ותיקון "ליל-שבועות" שיעורים בשבת מוסר והלכה, ו"בחג השבועות" מיום שישי ג' סיון ועד יום שני ו' סיון תשס"ח (9/6/08-3) בהשתתפות רבנים חשובים ובהשתתפות החזנים הדגולים
יגאל בן-חיים הי"ו
 דוד ריאחי הי"ו
 גדול הפייטנים בעולם ותיק החזנים וגדול הפייטנים והחזנות
רמי יצחק הי"ו
 פנסיון מלא
 מגדולי החזנים והפייטנים בעולם
בכל חדר קומקום קפה-תה, ומקרר
 • ערב שירה עם גדולי הנגנים בעולם
המחיר: 2890 ש"ח לזוג, לכל הימים
 ליל: 3-15 795 ש"ח - (בחדר ההורים לכל הימים)
ניתן לשלם מקדמה והיתרה בהגעה למלון
ניתן לשלם ב-תשלומים
 פנסיון מלא
 בגובה בנוף ובאוויר הצלול, להרגיש את חג עתן תורה
 • טיולים: חרמון רכבל • ג'יפים (פרדים) • גולן, בניאס, עפלים • קיאקים, • טרקטורונים • קיברי צדיקים תפילות בנוסח יהושעלי ופזמון. שיעורי תורה לגברים ולנשים, (הרבה שירה ופיוט). האוכל חלק עהדרון. הכל בשפע כד העלך - ברעה של 5 כוכבים. (השנה צעדה רצופה). ארוחה חלבית מפוארת ברפת 5 כוכבים בחג. פינת שתייה חפה רצופה. **בריכה עקורה עופפת, סאונה, ג'קוזי (שישי-ראשון) (בהפרדה).** **ילידים:** תהילים, פרסים והרבה ממתקים ממתקים, משחקי לילדים, טניס-שולחן, מרחבי דשא. כל המלון עומד לרשותנו (הקדימו להרשם מס' חדרים מוגבל)

"ערינה" תל-אביב ★★★★★
 בעלון
 מדהים עם צוף משקיף לים
נופש פסח
 הפלון היחיד שרויה ולאוכלי קטניות (חלק) עהדרין בעז"ה אנו שמחים לבישר לציבור היקר על סדר ונופש פסח כהלכתו כשרות עם כל ההידורים. לאוכלי - שרויה ולאוכלי קטניות. (חלק). מהדרין, ירקות יבול נוכרי. כשרות צמודה. • בריכה (הפרדה) מיום שישי י"ג ניסן (18.4.07) מוצאי שבת כ"א ניסן (26.4.08) שביעי של פסח ס"ה 8 לילות 9 ימים. ובמשך ימי החג קפה ותה כל יום פינת מתוקים.
 ליל הסדר עצה שפורה עבודת יד. בפעך חג הפסח עצות פטורה שפורה. # קערת סדר לכל משפחה לפי עסורת פנהג עבית אבא.
 • סעודות כד העלך ובשפע ברעה הגבוהה, פאכלי עדות המזרח עבית אבא.
 • לילדים ממתקים, ופרסים, ליל הסדר. • האוכל והשרות ברמה משחקיה לילדים, קוסם, להטוטן, הצגה, תיאטרון בובות, מדריכים/ות. יערכו * מיזמים - 2 מיזמים ללא תשלום לנרשמים לכל החג
בפסח כולנו כבני עלכים עסובים ברעה
 בהשתתפות רבנים חשובים בשבת, בפסח ובחול המועד.
 * ערבי שירה חסידי מזרחי עם זמרים.
ניתן לשלם מקדמה והיתרה בהגעה למלון.

מחירים בש"ח	8 לילות רצופים	3 לילות ראשונים	5 לילות אחרונים
לזוג	8650	3950	4950
ילד 3-14 בחדר ההורים	2200	1120	1300
3 ילדים בחדר נפרד ומחיר זוגי	8650	3950	4950

א ניתן לשלם בתשלומים, בצ'קים ובכרטיסי אשראי.
 הרצאות ושיעורים מרתקים לנבנים - ולנשים
 השנה רצופה ומלאה (חלק) שרויה מהדרין לאוכלי קטניות
 ** לנסיעות לכל הפסח הסעות מכל הארץ בתשלום סימלי מע"ל הבית

"ויקרא" פר' "שבת זכור"
"שבת נופש פיוט ובקשות" המחיר כולל הסעות הלוך וחזור
 כפר נופש מלון "רימונים" חרמון המשקיף מההר על כל העמק נוף הכי יפה בארץ גם באוויר הכי נקי ובאווירה מיוחדת חמישי שישי שבת פר' "ויקרא" ו-ח' אדר ב' תשס"ח (13-15.3.08)
 בעז"ה הצלחנו לארגן סוף שבוע ושבת פר' "ויקרא" 3 ימים (2 לילות) עם רבנים חשובים ועם חזנים ופייטנים חשובים במשך השבת בתפילות ופיוטים
יגאל בן-חיים הי"ו
 רמי יצחק הי"ו
 דוד ריאחי הי"ו
 גדול החזנים והפיוט בעולם מגדולי החזנים בעולם ותיק וגדול החזנים והבקשות בעולם
(חלק) מהדרין. שבת פנסיון מלא
 חמישי שישי חצי פנסיון, ביום חמישי בערב פיוטים עם גדול נגני הכינור בעולם המחיר: לכל הימים לזוג: 1495 ש"ח. ליל: (3-13) 475 ש"ח * בתשלומים
 • בריכה חצי אולימפית מקורה מחוממת (הפרדה), סאונה, ג'קוזי

בכל חדר קומקום קפה-תה, ומקרר	ניתן לשלם מקדמה והיתרה בהגעה למלון	כל המלון לרשותנו	המחיר כולל הסעות הלוך וחזור
------------------------------	------------------------------------	------------------	-----------------------------

 לילדים: מדרך, פרסים, פעילות, ממתקים. • חרמון רכבל • מפל בניאס - גולמן - ג'יפים
 • טיולים: ר' "שמעון בר יוחאי" זי"ע, האר"י הקדוש זי"ע, א, ר' יונתן בן עוזיאל זי"ע • בתשלום נסוף סימלי
 התפילות בנוסח ירושלמי. בקשות לפי ספר הבקשות ופיוטים. עונג שבת בנוסח ירושלמי.